

WELKOM IN CC STEIGER!

We starten het nieuwe kalenderjaar met een 'specialeke'. Het jonge Leuvense gezelschap Max Last vond de strip 'Het Besloten Land' van Jacques Tardi interessant genoeg om er niet één, maar twee voorstellingen over te maken. Er is een versie voor families en een andere 'kinderen niet toegelaten'. Noem dit gerust een unicum in de recente theatergeschiedenis! Het wordt alvast een blij weerzien met acteur Koen Monserez, die hier in het verleden al meermaals een graag geziene gast was, o.a. als speler bij Ensemble Leporello. In 'Monsieur Mème' deelt Koen het podium met een jong danstalent: Carli Gellings. Een gevestigd talent, gekoppeld aan een groen blaadje: zo hebben wij het graag.

VANDAAG TE GAST

Max Last: Monsieur Mème

origineel idee: Jacques Tardi & Jean-Claude Forest

tekstbewerking: Koen Monserez

coaching: Steven Beersmans

spel en dans: Koen Monserez en Carli Gellings

dramaturgie: Stefanie Lambrechts &
Peter Anthonissen

decor en vormgeving: Menno Vandevelde

Deze voorstelling duurt ongeveer
75 minuten.

OVER MAX LAST

Max Last is de verdwenen broer van James Last. Max Last Minute: altijd. En ken je dat verhaal van die man van 150 kg die plots doodviel in de coulissen en ondertussen in elk theater met een bordje wordt herdacht? Max Last is de grap die Beersmans en Monserez maken als ze in de coulissen staan te wachten om op te gaan. Max Last is vriendschap.

Max Last is het geesteskind van acteur, regisseur en artistiek brein Koen Monserez. Verder zetten een aantal fantastische medewerkers grotendeels vrijwillig hun schouders onder Max Last om alles in goede banen te leiden.

VAN STRIPVERHAAL TOT VOORSTELLING

Een tragikomische, visuele voorstelling gebaseerd op de strip 'Het Besloten Land' (Ici-mème) van Tardi/Forest over een man die zijn landgoed kwijtgeraakt is en nu alleen leeft op de muurtjes errond.

Arthur Mème vecht samen met zijn geliefde tegen de bierkaai, tegen de mensen die hem alles hebben afgepakt. Op een onbestemde, poëtische, bijna woordloze manier en met de nodige humor brengt Max Last dit verhaal over liefde en begeerte, en over doorzetten. 'Monsieur Mème' is een sociaal-politiek verhaal vol macabere humor, een allegorie voor het leven anno 2017.

Max Last maakt in zijn zoektocht naar een universele theatertaal twee theaterversies van Tardi's strip. Beide zijn doordrenkt van de scherpe maar ook poëtische humor en het hartzeer dat de striptekenaar zo meesterlijk weergeeft. De KNT versie zoomt in op de politiek-maatschappelijke en de felliniaans-erotische laag van het verhaal. De KT versie is aangepast voor kinderen vanaf 5 jaar.

In menige huiskamer staan ze gestald: de stripboeken waarin Tardi de loopgraven van de Eerste Wereldoorlog en de gevangenkampen van de Tweede Wereldoorlog bijna voelbaar maakt. Je voelt de kou en de uitputting uit zijn tekeningen stijgen. Soldaten met doodskoppen, wezenloze prikkeldraad, striemende regen: steevast trilt in zijn klare lijn de horreur mee. Tardi's meesterwerken *Loopgravenoorlog* (1993) en *Moi, René Tardi* (2012) zijn bij de weinige literaire stripboeken die in vele talen vlot over de toonbank gingen.

Ook op de tweede dag van 2017, omringd door kasten vol strips in het salon van uitgeverij Casterman in Parijs, drijven Tardi's gedachten steeds weer af naar de oorlogen. 'Dat grote Europese trauma vormt de rode draad door mijn werk. Het verhaal van mijn grootvader uit de loopgraven liep gewoon over in dat van mijn vader in de Tweede Wereldoorlog, die zes jaar in een gevangenkamp zat.'

Zelf werd Tardi geboren in 1946, hij groeide op tussen de sporen. Honderduit vertelt hij over zijn jeugd bij het Duitse Koblenz in de jaren vijftig, waar zijn vader als beroepssoldaat lag ingekwartierd als deel van de Franse bezettingsmacht. Daar zal ook zijn komende strip over gaan: deel drie van de trilogie *Moi, René Tardi*, gepland voor 2018.

Als hij erover vertelt, zie je zo de plaatjes geschilderd worden. 'Als achtjarigen drongen we kelders binnen, wat absoluut verboden was. Een vriendje van mij verloor een arm door een oude granaat die plots ontplofte. Ik herinner me ook een circustent op een ruïne, met de legendarisch clown Grock en zijn miniviooltje. Dat zijn fantastische beelden, à la Fellini: straten met tramsporen die omhoog gebogen waren, een parade van jeeps van de militaire politie. Die hele ambiance van de naoorlogse periode, die moet verteld worden!'

Landmeter

Deze dagen reist Tardi terug naar Duitsland, om voor het eerst in al die jaren zijn eigen jeugd opnieuw te bezoeken. 'Een vriend van mij heeft in Bad Ems het appartement teruggevonden waar we inwoonden bij een Duitse familie, dat wil ik zien! Ik ben als een landmeter, ik moet ter plaatse gaan kijken. Waar stond die apotheek, wat blijft er over van dat brugje?'

Tardi moet er zelf om lachen. 'Historici zien me niet heel graag, ik kom wat te veel op hun terrein. Zij vinden strip een minderwaardig medium, maar na het eerste deel van *Moi, René Tardi* kreeg ik wel zakken vol brieven van mensen die me vertelden dat hun vader of grootvader hen precies dezelfde anekdotes had verteld, maar dat ze er nooit een beeld bij hadden gekregen. Dat is het enige wat ik te bieden heb: het beeld bij al die verhalen over vroeger. Ik kan meer mensen raken dan historici.'

Zo krijgt Tardi wel eens het verwijt dat zijn werk iets nostalgisch heeft. Ook zijn intussen negendelige reeks *Isabelle Avondrood* speelt zich af in het Parijs van honderd jaar geleden. Waarom als geëngageerd stripauteur niet het leed van vandaag tekenen?

'We hebben die afstand nog niet', aldus Tardi. 'En wat we nu allemaal meemaken, met IS en al die aanslagen, dat is toch gewoon een gevolg van de koloniale politiek die juist tijdens de Eerste Wereldoorlog is uitgetekend met het Sykes-Picot-verdrag? De Fransen en de Britten verdeelden het Midden-Oosten onder elkaar als stukken taart, door met de lat nieuwe grenzen te tekenen: jullie Libanon, wij Syrië, enzovoort. Het ging hen gewoon om olie, rijkdom, invloed. Decennialang hebben we daar van alles ontgonnen en gewonnen, en nu krijgen we dat in ons gezicht terug. Er is echt niet nieuws onder de zon, hoor, tenzij het soort explosieven waarmee je je burens uitmoordt. In Irak gebruikten ze zelfs nog mosterdgas.'

Vrijheidsgevoel

Dat Tardi's werk actueel blijft, bewijst bij uitstek *Het besloten land*: zijn doorbraakstrip uit 1979 met Jean-Claude Forest. Hun absurde verhaal verbeeldt een geïsoleerd en versnipperd landgoed waarvan de bewoners hoge muren rond zichzelf hebben opgetrokken, terwijl de president in het Elysée op een zekere verkiezingsnederlaag afstevent. Bijna veertig jaar later levert *Het besloten land* zowat de perfecte kopie van Europa vandaag.

Net deze strip is nu door het Leuvense gezelschap Max Last bewerkt tot danstheater. Hun voorstelling *Monsieur Mème* is vernoemd naar het titelpersonage uit de strip: een wat mistroostig figuur die boevnop de muren van het landgoed leeft, maar van zijn hoge isolement wordt bevrijd door zijn liefde voor de frivole Tania. Erotiek meets politiek meets symboliek: het markeerde in 1979 een kantelpunt in de stripgeschiedenis, naar wat we nu de graphic novel noemen.

'Het verschil is alleen dat wij het stripboek nog in serie hebben getekend, voor het vermaarde stripblad *À Suivre*', roept Tardi in herinnering. 'Zonder dat we al een idee hadden van het einde, was deel per deel rushen tegen de deadline. Nu stoppen we ermee, zei ik steeds Forest, maar die bleef maar met nieuwe hoofdstukken komen. Tegelijk voelde het ongelooflijk bevrijdend om te breken met de slechte Franse en Italiaanse comic strips uit mijn jeugd. Wij wilden mensen eindelijk even lang in een strip doen lezen als in een boek.'

Het was de Belgische striptraditie van Robbedoes en Kuifje die Tardi de middelmatigheid had doen inzien van de strips die hij kende. 'Ze lazten veel vrijer, maar Kuifje zelf heeft me altijd verveeld. Ik vond zijn bijfiguren zoals Bianca Castofiore veel interessanter.' Met superhelden heeft Tardi sowieso nooit veel gehad. 'Ze zetten je meteen vast in een spoor, naar een einde dat je al kent. Ik ben er ook nog nooit één tegen het lijf gelopen. Geef mij maar antihelden als *Monsieur Mème*. Het zijn de mislukkingen die het leven boeiend maken.'

Zijn eigen successen relativeert hij compleet. 'In theater en cinema heb je steeds mensen rond je, maar stel je de tristesse voor van de striptekenaar die elke dag alleen voor zijn leeg wit blad zit, met enkel zijn potlood en zijn gom. Je moet vaak genoeg het gevoel krijgen dat het zin heeft wat je doet, maar dat lukt zeker niet elke dag. Strips tekenen is nu eenmaal een traag en eenzaam beroep. En wat betekent een reputatie dan? Die laat me volledig koud. Zolang mijn gevoel van protest en verontwaardiging maar intact blijft, die is me veel meer waard!'